

Szegedi Járásbíróság útján
Alkotmánybíróság részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		SZEVEDI JÁRÁSBÍRÓSÁG 23.	
Ügyszám: IV/ 02511 - 0 / 2022			
Érkezett: 2022 NOV 14.		Érk.: 2022-10-26/18	
Példány: 1	Kezelőiroda: 21	Példány: IV. sz. mell.	
TISZTELT ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG!		Az ügyirat: 2022.10.26/18 0601-2022.10.26/18	

Alulírott [REDACTED] szám. alatti lakos, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban „Abtv.”) 27. § a) pontja alapján a Szegedi Járásbíróság által felterjeszteni kért

ALKOTMÁNYJOGI PANASZT

terjesztek elő.

I. Kérelem

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Járásbíróság, mint elsőfokú bíróság 29.Pk.50.410/2022/12. ügyiratszámú végzésének, valamint a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 5.Pkf.20.320/2022/2. ügyiratszámú végzésének alaptörvény-ellenességét Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkében rögzített és XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljárásból való alapjog, a VI. cikkében deklarált magán- és családi élet tisztességben tartásához való alapjog, azzal összefüggésben a XVI. cikkben a gyermekek kiemelt védelméhez és a szülők gyermekük nevelésének és jogainak biztosításához való alapjog megsértése miatt és az Abtv. 43. §-ban foglaltak szerint semmisítse meg.

II. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a, Indítványozói jogosultság

Az alkotmányjogi panasz a 27. § a) pontján alapul, amely szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy a döntés kézhezvételétől számított 60 napon belül alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a panaszos Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az ügyben további jogorvoslati lehetőség nem biztosított a panaszos számára.

Érintettségem tekintetében előadom, hogy a sérelmezett döntésekkel érintett nemperes eljárásban kérelmező voltam, az eljárással érintett gyermek édesapja vagyok. Az eljárás tárgya a kapcsolattartás végrehajtása, melyben való érintettségem kapcsolattartásra jogosult szülőként egyértelműen fennáll.

b, Jogorvoslat kimerítése és határidő

A Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.320/2022/2.sz. jogerős és végleges végzését 2022. szeptember 1. napján postai úton került kézbesítésre.

A 2017. évi CXVIII. törvény 2. § g) pontja szerint nincs helye a végzéssel szemben felülvizsgálatnak, azaz további – rendkívüli – jogorvoslatra nincs lehetőség.

c, A tényállás, a háttér, az előzmények

A tényállást kimerítő részletességgel tartalmazza az elsőfokú és a másodfokú végzés, ezeket az elsőfokon eljáró bíróság nyilván mielőbb felterjeszti a jelen alkotmányjogi panaszommal együtt, ezért itt csak a lényeget foglalom össze röviden, a teljesség igénye nélkül.

Különélő szülőként, jogosult vagyok a gyermekemmel zavartalanul kapcsolatot tartani. Ez az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében (is) foglalt alapjogom, emellett az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített és a XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való jogom sérült az általam sérelmezett, kifejezetten **alaptörvény ellenes bírói döntés** által.

A Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú, 2021. november 11. napján kelt másodfokú végzésével – a Székesfehérvári Járásbíróság 8.P.21.039/2021/28. számú határozatát részben megváltoztatva – a felek közös kiskorú [REDACTED] apján született [REDACTED] utónevű gyermekük tekintetében a gyermek tartózkodási helyeként az édesanya (alapeljárásban kérelmezett) mindenkor tartózkodási helyét jelölte ki. A gyermek és az édesapa (alapeljárásban kérelmező) közötti kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a kérelmező a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett édesanya lakásában látogathatja 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a kérelmezett jelenléte nélkül, azzal, hogy **kötelezte a kérelmezett édesanyát, hogy biztosítsa a kérelmező édesapa részére a lakás egyik, arra alkalmas szobájában a ZAVARTALAN kapcsolattartást.**

A Székesfehérvári Járásbíróság a 10.P.21.039/2021/83. sorszámu – 2022. május 20. napján kelt és aznap jogerőre emelkedett végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében a kérelmező a gyermekkel minden héten szombaton 10:00 órától 16:00 óráig az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatja a kapcsolatot 2022. június 30. napjáig.

2022 július 1-től augusztus 31-ig minden héten szombaton 10:00 órától 19:00 óráig az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatja a kapcsolatot.

2022 szeptember 1-től minden naptári hét szerinti páratlan héten szombaton délelőtt 10:00 órától vasárnap 19:00 óráig az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatja a kapcsolatot.

A felek által nem vitatott módon a kérelmező a 2022. március 20. napján 10 órától 15 óráig a kérelmezett lakásában, a kérelmezett jelenléte nélkül jogosult volt a gyermekkel való kapcsolattartásra, amely kapcsolattartás – a felek által szintén nem vitatott módon – megvalósult, de a kapcsolattartás zavartalansága nem volt biztosított, amelyet a kérelmező már vitatott.

A Szegedi Járásbíróság a döntésében a kapcsolattartás végrehajtását az alábbiak szerint utasította el:

*„E körben annak volt jelentősége, hogy a Bpnp. 22/A. § (1) bekezdése értelmében a bíróság jelen nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Dogmatikailag azonban a **kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat, a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Jelen esetben a kapcsolattartás végrehajtásának alapjául szolgáló Székesfehérvári Törvényszék 2.Pk.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás vonatkozásában a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata megváltoztatta.**”*

A kérelmező fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, miután az abban leírt jogdogmatikai okok nem tekinthetők jogszabálynak, a végrehajtás elrendelése iránti kérelem elutasításának nem képezhetik indokát.

A másodfokú bíróság a fellebbezést, mint alaptalant elutasította, az elsőfokú bíróság végzésével mindenben egyetértett, azt a következő indokolással egészítette ki

„(...) A kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartás vizsgálatára azonban kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. (...) Erre tekintettel a kérelem alapját képező határozat végrehajthatatlan, ezért a kérelmezett felróhatósága már nem vizsgálható, erre figyelemmel a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegése sem állapítható meg.”

Álláspontom szerint ezen indokolás –a későbbiek során kifejtettek alapján – már most felveti az alaptörvény ellenes bírói döntés lehetőségét, ehelyütt csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a végrehajtási kérelmet 2022. április 1. napján adtam postára. Az elsőfokú határozatot 2022. július hó 18. napján, a jogerős végzést 2022. szeptember -1-én vettem kézhez.

Nem volt vitatott a felek között, hogy a felperesi kérelmek benyújtásakor a kérelmező és gyermeke közötti kapcsolattartási rendet a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével jogerőssé vált, Székesfehérvári Járásbíróság 8.P.21.039/2021/28. számú végzése határozta meg, míg a végzések meghozatalakor arra a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. sorszámu, jogerőssé vált végzése volt irányadó.

Nem volt tehát olyan időpont, amikor a kérelmező és gyermeke kapcsolattartását bírósági határozat ne rendezte volna, ahogyan az is tényként rögzítendő, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú, előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedése nem vonta meg a felperes kapcsolattartási jogát, azt csupán az elvitel jogával járó kapcsolattartásra változtatta.

Mindemellett megállapítandó, ahogyan arra az elsőfokú végzés helyesen rámutatott, hogy a felperes kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt nyújtott be kérelmeket, amelyek alapján az elsőfokú bíróságnak el kellett járnia, és a felróhatóság vizsgálatát le kellett volna folytatnia. Önmagában az ugyanis, hogy a kérelmező kérelmeinek elbírálása alatt a kapcsolattartási rend megváltozik, nem eredményezheti, hogy a kérelmező ezen joga elenyészik azon az alapon, hogy a kérelmek benyújtásakor kapcsolattartási rend már nem, a végzések meghozatalainak idején érvényes kapcsolattartási rend még nem hajtható végre, ugyanis a 2017. évi CXVIII. törvény 22/B § (4) bekezdése alapján a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő.

Álláspontom szerint a 2017. évi CXVIII. törvény 22/A § (1) bekezdése a bíróságok részére a végrehajtási kötelezettséget írja elő, amelyet meg kell előznie a felróhatóság vizsgálatának, amellyel a bíróság adós maradt, e körben ugyanis a tényállást nem tisztázta, vizsgálatot nem folytatott le.

A Szegedi járásbíróság és a Szegedi Törvényszék abban tévedett arra hivatkozva, hogy a kérelmek benyújtása és a végzések meghozatala között a kapcsolattartás rendje megváltozott, a felróhatósági vizsgálatot nem kell elvégeznie. A Szegedi Járásbíróság és a Szegedi Törvényszék álláspontom szerint akkor járt volna el helyesen, ha a kérelmező kérelmei alapján az elmaradt kapcsolattartások tekintetében a felróhatóság hiányát, vagy annak fennálltát vizsgálja, a kapcsolattartás rendjének megsértése ugyanis többek között a gyermek mindenekfelett álló érdekével ellentétes.

Az, hogy a kérelmező az elvitel jogával nem járó személyes kapcsolattartás végrehajtását kérte, ami a kérelmezőt a kérelmek jogerős elbírálásakor már nem illetett meg, nem eredményezheti a felróhatósági vizsgálat teljes elmaradását.

Amennyiben a bíróság esetlegesen a kapcsolattartásra kötelezett tekintetében a felróhatóság fennállását megállapítja, a kapcsolattartást szabályozó, elvitel jogát már nem biztosító határozat alapján nem rendelheti el a korábbi kapcsolattartási határozat végrehajtását, ami azonban az felróhatóság fennállásának megállapítását nem zárja ki.

A 2017. évi CXVIII. törvény 22/ C § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények ilyen esetben annak figyelembe vételével alkalmazandók, hogy a korábbi kapcsolattartás végrehajtása már nem rendelhető el.

Álláspontom szerint a bíróság által kialakított következetes gyakorlat szerint a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése nem válhat okafigyottá azért, mert a kapcsolattartási rendet később új határozat szabályozza. Ez azt eredményezné, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának jogintézménye kiüresedik, mert nincs lehetőség a kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére.

A Tisztelt Alkotmánybíróság hatásköre természetesen nem terjed ki az ítéletek kvázi negyedfokú felülvizsgálatára, nem töltheti be a „szuperbíróság” szerepét, hiszen nem „ténybíróság”. Jelen alkotmányjogi panaszom nem az alapeljárásban hozott végzések tartalmának Alkotmánybíróság általi érdemi felülvizsgálatára irányul, hanem a végzések, valamint az azokat eredményező, jogszabályokkal és töretlen joggyakorlattal ellentétes, a kapcsolattartási jog korlátozását és a kapcsolattartás jogszabály által meghatározott tartalmának csorbítását, kiüresítését jelentő eljárás alapjogsértő voltának orvoslására.

Amennyiben „a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül jár el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” (3/2015. (II. 2.) AB határozat).

d, A befogadhatóság körében előadott jogi érvelés

Az elsőfokú, valamint a másodfokú bíróság eljárása és annak eredményeként született döntések sértik a Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkében rögzített és XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való alapjogot, a VI. cikkében deklarált magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapjogot, azzal összefüggésben a XVI. cikkben a gyermekek kiemelt védelméhez és a szülők gyermekük nevelésének és jogainak biztosításához való alapjogát.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. A VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az XXVIII. cikk szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárás tekintetében 2020. március 1. napján bekövetkezett hatáskörváltkozás eredményeként az addig kialakított töretlen joggyakorlatot

a vonatkozó jogszabályokat az eljáró nemperes bíróság tévesen és jogsértően értelmezte és alkalmazta, amely következtében sérült a magán- és családi élethez, valamint kapcsolattartáshoz való alapjog, továbbá a tisztességes eljáráshoz való alapjog is, tekintettel arra, hogy a kapcsolattartás szabályozásakor fennálló joggyakorlatból nem levezethető, továbbá a végrehajtás megtagadása által nem csak megsérti a vonatkozó anyagi jogi jogszabályokat, de hatáskörén túllépve a kapcsolattartás tartalmát szűkíti, a kapcsolattartáshoz való jog jogszabályok által biztosított tartalmát egyértelműen kiüresíti.

A Polgári Törvénykönyvről szóló **2013. évi V. törvény 4:178.§ (1) bekezdés** egyértelműen rögzíti a gondozó szülő, jelen esetben a **kérelmezett azon kógens jogszabályi kötelezettségét, hogy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.** A zavartalan kapcsolattartás biztosítása nem merül ki abban, hogy a gondozó szülő köteles annak tevékeny megzavarásától tartózkodni, hanem tartalmazza annak kötelezettségét is, hogy a gyermek a kapcsolattartásra mind fizikai, mind pszichés szempontból megfelelően felkészíti, továbbá a kapcsolattartási jog megvalósulását biztosítja a jogszabályban előírt tartalommal.

Ezen felül a kapcsolattartási jog tartalmának releváns részeként a Ptk. 4:178. § (1) bekezdése és a Ptk. 4:182. § (2) bekezdése értelmében a jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell.

A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/B.§ (4) bekezdés d.) pontja alapján a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegésének minősül, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett neki felróható okból egyéb módon megghiúsítja a gyermekkel való zavartalan kapcsolattartást.

E körben a jogszabály nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely azt rögzítené, hogy kizárólag a szó szerinti rendelkezések betartására volna köteles a kérelmezett, a jogszabályi kötelezettségei alól mentesülne. A fenti jogszabályok megsértése tehát megvalósítja a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegését, hiszen a feleket a jogerős ítéletben nem szabályozott kérdések tekintetében Magyarország jogszabályai kötik.

Az eljáró nemperes bíróságok a tisztességes eljárás égisze alatt nem jogosultak a jogszabályban előírtak további korlátozására, a jogszabályban foglaltakkal ellentétes értelmezésére, az ugyanis alapjogsérelmet eredményez, továbbá a magánélethez és kapcsolattartáshoz fűződő alapjog megsértésére vezet.

Minden olyan bírósági döntés, amely szerint valamely kapcsolattartás nem pótolható, illetve nem kell pótolni, az Alaptörvény R) Cikk (2) bekezdését sérti, miszerint hazánkban a jogszabályok mindenkire nézve - a jogalkalmazókra nézve különösen! - kötelezőek.

Az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/B. § (3) bekezdése értelmében a kérelmet a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegésétől vagy annak a kérelmező tudomására jutásától számított 30 napon belül lehet előterjeszteni. A határidőt az elmaradt kapcsolattartás pótlása esetén a kapcsolattartás pótlására megállapított legközelebbi megfelelő időpont lejártától kell számítani.

A kapcsolattartás pótlására kérelmet kell előterjeszteni, az előírt határidő 30 nap, aminek én eleget is tettem. Az elsőfokú bíróság az előzetesen végrehajtható, pótlást elrendelő végzését - amely a bírósági iratokból egyértelműen kideríthető - , hogy azt nem hozta meg határidőben.

Az Alkotmánybíróság évek óta töretlen gyakorlatában a „különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság (Abh., Indokolás [25]). Az Alkotmánybíróság mindemellett hangsúlyozta, hogy „az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerint a gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.[...]A család kölcsönös gondoskodáson alapuló, tartós érzelmi és gazdasági életközösség {13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [58]}, azonban a családi gondoskodás és védelem szempontjából nemcsak az együtt élő, hanem a különélő – a gyermek tényleges napi gondozásában közvetlenül nem, vagy csak időszakosan résztvevő – szülővel való zavartalan érintkezésnek is alapvető jelentősége van. A szülők életközösségének a megszűnése nem változtat azon, hogy a gyermek egészséges fejlődése szempontjából meghatározó a szülők együttes jelenléte és támogatása, az, hogy a gyermek mindkét – gondozó és különélő – szülőjét maga mellett tudhassa, rájuk számíthasson, és mindkettőjüktől megkapja a fejlődéséhez szükséges védelmet és gondoskodást” (Abh., Indokolás [22]).

Végezetül rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy „a XVI. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést. [...] A nevelés [...] a gyermek életében való közreműködés, amely a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések eldöntésében való részvétel mellett [...] elsősorban a rendszeres és folyamatos kapcsolattartás útján biztosítható.” (Abh., Indokolás [23])”

/Alkotmánybíróság 3067/2022, 3068/2022 AB határozatok/

Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a bíróság tekintettel volt-e az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére, és a jogszabály alkalmazása során az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.

III. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a, Az Alaptörvény-ellenesség alátámasztása

1, Alaptörvény VI cikk, valamint azzal összefüggésben a XVI. cikk által deklarált alapjogok sérelme.

A házasságok, életközösségek felbomlásának kérdéskörével összefüggésben a nemzetközi dokumentumok és a gyakorlat is elsősorban a gyermek oldaláról közelíti meg a szülő és a gyermek kapcsolattartásának a kérdését {a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (kihirdette: 1991. évi LXIV. törvény, a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény) 9. cikk 3. pontja szerint az „egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével, kivéve, ha ez a gyermek mindenen felett álló érdekeivel ellenkezik”}, jöllehet a kapcsolattartás igénye éppúgy felmerül a különélő szülő oldalán. Kétpólusú jogról van szó, amelynek egyik pólusán a gyermek, a másikon a szülő - a jelen alkotmányjogi panasszal érintett esetben az apa - áll, így egyidejűleg beszélhetünk gyermeki és szülői jogról.

Az **Alkotmánybíróság 3018/2016. (II. 2.) AB határozata** - utalva a 17/2014. (V. 30.) AB határozatra - úgy foglalta össze az Alaptörvény **VI. cikk (1)** bekezdésével kapcsolatos gyakorlatát, hogy e cikk „átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét. A magánszféra [...] lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek [...]. Rávilágított arra, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való jog és az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való jog között különösen szoros a kapcsolat. Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon). Ezen túlmenően önálló védelmet élvez az egyén életéről alkotott kép is (jó hírnévhez való jog).” (Indokolás [27])

A kapcsolattartás tiszteletben tartása, ahogyan azt az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése megfogalmazza, elsődlegesen a közlések, a felek közötti kommunikáció védelmét, intaktságát lényegében harmadik személyek számára történő meg nem ismerhetőségét - jelenti, ugyanakkor az **Alkotmánybíróság 3312/2017. (XI. 30.) AB határozata** (Indokolás [40]) e rendelkezésnek tágabb értelmet adott, amikor kiterjesztette annak védelmi körét a gyermek és a szülő közötti kapcsolattartásra is {„[e]mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése a gyermek és szülő kapcsolattartáshoz való jogát kívánja biztosítani”}.

Egyrészt a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját az Alaptörvény **L) cikk (1)** bekezdése kifejezett védelemben részesíti, illetve az Alaptörvény **VI. cikk (1)** bekezdése - a kapcsolattartás mellett - garantálja a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot is. A gyermeknek a különélő szülőjével való kapcsolata természetesen különbözik a vele egy háztartásban együtt élő szülővel fennálló kapcsolatától, hiszen a különélő szülő időszakosan vesz részt a gyermek gondozásában, és nem ő hozza meg a napi nevelési döntéseket. Amint azonban a szülő-gyermek viszony sem korlátozódik a gyermekkel egy háztartásban élő szülőre - a szülői státuszt nem szünteti meg a szülők életközösségének a megszűnése -, úgy a „családi élet” sem feltétlenül a gyermek napi gondozását jelenti csupán. Alkotmányjogi értelemben a gyermek és a különélő szülő kapcsolata is - a konkrét körülményektől függően, mindaddig, amíg a helyzetéből adódó sajátos módon a szülői funkciókat betölti a különélő szülő - a családi élet fogalma alá esik, és védelemben részesül {vö: BDT2018. 3822., Indokolás [24]; Emberi Jogok Európai Bírósága, Moog kontra Németország (23280/08 és 2334/10), 2016. október 6., 53. bekezdés}

Másrészt az Alaptörvény **XVI. cikk (1)** bekezdése szerint a gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Az Alaptörvény a kötelezetteket nem nevezi meg, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban, bár a szükséges védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat, ennek megvalósítása elsősorban - az államot és a társadalmat megelőzően - a család kötelessége {vö: 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [55]; 3018/2016. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [33]-[34]}

Harmadrészt a **XVI. cikk (2)** bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést. A neveléshez való jog azt jelenti, hogy „a szülők maguk döntenek arról, hogy hagyományaik, családi szokásaik, társadalmi helyzetük, vallási és erkölcsi meggyőződésük, anyagi lehetőségeik szerint miként választják meg a gyermek nevelését, oktatását biztosító intézményt, módszert, eszközöket”, generális értelemben „elsősorban a szülők

(gondviselők) jogosultak arra, hogy döntsenek a gyermekeik testi és szellemi fejlődésével kapcsolatos kérdésekben” {3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [59]}. Az Alaptörvény L. cikk (3) bekezdése szintúgy a gyermek mindenekfelett álló érdekében történő felelős nevelés, valamint az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás jogát garantálja, egyben ezt a szülő kötelességébe sorolja. A nevelés - amely részben megegyezik a szülői felügyelet gyakorlásával (Ptk. 4:150-160. §), de részben más, több annál - a gyermek életében való közreműködés, amely a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések eldöntésében való részvétel mellett - amely a különélő szülőt akkor is megilleti, ha a szülői felügyeletet a másik szülő gyakorolja [Ptk. 4:175. § (1) bekezdés] - elsősorban a rendszeres és folyamatos kapcsolattartás útján biztosítható.

A kapcsolattartás egyben szülői kötelezettség is: az Alaptörvény **XVI. cikk (3)** bekezdése értelmében a szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni, tehát „a szülő neveléshez való joga egyben a gyermekéről való gondoskodás és védelme biztosításának kötelezettségét is magába foglalja” {3018/2016. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [43]}. Különélő szülő esetén ezen kötelezettség teljesítésére a kapcsolattartás alatt van lehetőség.

Összefoglalva: a különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság./ **30/2021. (XII. 1.) AB határozat/**

A Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a magán- és családi élet védelméhez való jog sérelmét jelenti, ha a családjogi eljárások speciális körülményeinek és jogszabályi rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával, a gyermek tényleges érdekeinek vizsgálata nélkül vagy annak figyelmen kívül hagyásával dönt a bíróság.

A **Ptk. 4:180. §** rendelkezései szerint a kapcsolattartás tartalma kiterjed a gyermekkel való személyes és nem személyes, kapcsolattartásra, valamint az üdülés céljából történő külföldre utazásra is. **A kapcsolattartás célja a különélő szülővel a szeretetteljes kapcsolat fenntartása, valamint a különélő szülő gyermekek nevelésében, gondozásában való érdemi részvételének, a gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérésének biztosítása.** Ennek érdekében a gondozó szülő a Ptk. 4:178. § (1) bekezdés szerinti kógens rendelkezés alapján köteles a kapcsolattartás zavartalanságát biztosítani, a gyermekek a kapcsolattartásra felkészítetten átadni. **Az alapjog biztosítása során az államot tevőleges kötelezettség terheli annak érdekében, hogy jogszabályai útján a gondozó szülő e kötelezettségét előírja és a végrehajtás során alkalmazandó jogkövetkezményekkel azok tényleges érvényesülését elősegítse, biztosítsa.** A jelen alkotmányjogi panasszal érintett végzések és az azok meghozatalához vezető eljárások e tevőleges kötelezettséget teljes mértékben elmulasztják, annak nem tesznek eleget, ezzel előidézve a kapcsolattartáshoz való alapjog, valamint a magánélet tiszteletben tartásához való alapjog sérelmét.

A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/B.§ (4) bekezdés d.) pontja alapján a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegésének minősül, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett neki felróható okból egyéb módon megghiúsítja a gyermekkel való zavartalan kapcsolattartást. A jogszabály tehát a jogalkotó szándéka szerint biztosítja, hogy a végrehajtási eljárás útján a gondozó szülőt a végrehajtásra illetékességgel rendelkező hatóság vagy bíróság kötelezze olyan magatartása megszüntetésre vagy olyan tényleges magatartás tanúsítására, amellyel a jogszabályban külön nem nevesített, azaz egyéb módon megghiúsítja a gyermekkel való

zavartalan kapcsolattartást Ha a kapcsolattartás azonban nem zavartalan, akkor nem tesz eleget a Ptk. 4:178. § előírásainak. A jogszabály nem megfelelő értelmezése sérti a magánélethez és kapcsolattartáshoz való alapjogot, ugyanis kiüresíti azt. A jogszabály ilyen eseti szintű rendelkezést azonban értelemszerűen nem tartalmazhat, a jogszabály rendelkezéseit kell a konkrét esetekre értelmezni, nem pedig fordítva.

A jelen alkotmányjogi panasszal érintett végzések olyan mértékben üresítik ki a Ptk. 4:180. § és 4:178. § rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A felsoroltak gyakorlása körében a gondozó szülő önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és a fentiekben részletezett szülői kötelezettségeimet ellehetetlenítse.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a Tisztelt Alkotmánybírósággal egyezően több ügyben is leszögezte, hogy a családjogi eljárásokban a gyermekek érdekét mindenek elé - így akár a szülők vagy nagyszülők érdekei elé is - kell helyezni (vö. Bronda v. Italy judgment of 9 June 1998, Reports 1998-IV., p. 1476). A jelen alkotmányjogi panasszal érintett végzések általi jogértelmezés a gyermekek érdekét figyelmen kívül hagyja, a jogszabályt azok neglegálásával értelmezi.

2, Alaptörvény XXVIII. cikk által deklarált alapjog sérelme

Az Alaptörvény két helyen is rögzíti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Egyrészt az Alaptörvény **XXIV. cikk (1)** bekezdése általánosságban, minden hatóság vonatkozásában határoz meg garanciákat. „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részleghajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” Ezt követően a **XXVIII. cikkben** foglalkozik azon igazságszolgáltatási alapelvekkel, amelyek főként a büntető- és polgárjog területén is érvényesülnek. Ezen a helyen lehetők fel az egyes tartalmi elemei (mint a független és pártatlan bíróság, a tisztességes és nyilvános tárgyalás, vagy az ésszerű határidő stb.) is.

Amennyiben a tisztességes eljárásról, mint önálló alapjogról beszélünk, akkor egy másodlagos jogra gondolunk, tehát egy olyan jogra, amely egy másik - jellemzően elsődleges - jogból vezethető le. Ez esetben elsődleges jognak az emberi élethez és méltósághoz való jog tekinthető, hiszen ahhoz, hogy az emberi méltóság ne szenvedjen csorbát, elengedhetetlen az, hogy az esetlegesen megindult eljárás tisztességes körülmények között folyjék. A tisztességes eljárás, ellenben a jog másodlagos jellegével, nem csupán szekunder, tehát nem csak más előírásokat kiegészítő, járulékos jellegű norma.

Az Alkotmánybíróság szerint abszolút érvényű jogról van szó, mellyel szemben nem tételezhető fel mérlegelhető semmilyen más alapvető jog, sem pedig más alkotmányos cél, tekintve, hogy a jog maga is mérlegelés eredménye. Korlátozása, ezért nem lehetséges például mások jogainak védelmére vagy nemzetbiztonsági érdekre hivatkozással.

A tisztességes eljáráshoz való jog önmagában nem korlátozható, hiszen másodlagos jogról van szó, azaz az emberi élethez és méltósághoz való jogból vezethető le és azzal szoros kapcsolatban áll.

A 6/1989. (III.11.) AB határozat szerint a „tisztességes eljárás” (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek

hiánya ellenére éppúgy lehet az egész eljárás összességében tisztességes, ahogy az összes részletszabály betartása dacára is lehet az eljárás összességében vizsgálva méltánytalan, vagy igazságtalan, vagy nem tisztességes. A tisztességes eljáráshoz való alapjog lényegében azokat a garanciákat foglalja magában, amelyek rendeltetése, hogy a felek jogainak érvényesítése olyan eljárásban történjen, amely biztosítékot jelent a törvényes, elfogulatlan és ésszerű időn belüli döntésre.

Az Alkotmánybíróság szerint a „tisztességes eljárás” követelménye magában foglalja az eljárást folytatóval, valamint az eljárással szemben megkövetelt tulajdonságokat, illetve alapelveket, és egyben biztosítja az Alaptörvényben írt eljárási garanciák teljesülését is.

Az Alkotmánybíróság több ízben is kifejtette, hogy az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok által biztosított jogvédelmi szintet. (13/2014. (IV. 18.) AB határozat, stb.)

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Római Egyezmény) 8. Cikke szerint mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. Az EJEK kialakult gyakorlatában ez a jog magába foglalja a különélő szülőnek a gyermekével való kapcsolattartáshoz fűződő jogát is. (29435/05 - Németh Zoltán kontra Magyarország)

Ugyancsak a tisztességes eljárás minimum mércéjét képezi az alapvető eljárási szabályok és eljárási alapelvek betartása az eljárás során. A jogerős végzés kifejezetten ellentétes a Ptk. 4:178. § (1) bekezdésének kógens rendelkezésével, valamint a Gyer. 27. § (6) bekezdésének ugyancsak kógens rendelkezésével, továbbá a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésének kógens rendelkezésével valamint kirívóan téves módon az Alaptörvény 28. Cikkében foglalt alapelvekkel ellentétes jogi értelmezését adja.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy ebben a kérdésben is irányadónak tekinti az elfogadott nemzetközi normákat, és egyfajta minimum elvárásnak tekinti az Egyezmény 6. Cikkében foglaltak maradéktalan teljesülését, illetve tiszteletben tartását. A tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni.

A jogállamiság elvének egyik alapvető aspektusa a jogbiztonság (Okyay és mások kontra Törökország, § 73), amely többek között megköveteli, hogy ahol a bíróság jogerősen eldöntött egy kérdést, a döntést ne lehessen megkérdőjelezni (Brumarescu kontra Románia [GC], § 61; Agrokomplex kontra Ukrajna, § 148). Az olyan jogrendszerek, amelyekben a jogerős döntések vég nélküli, a hatályon kívül helyezés lehetőségét hordozó felülvizsgálat tárgyai lehetnek, sértik a 6. cikk 1. bekezdését.

Súlyosan sérült a kérelmező tisztességes eljáráshoz való alapjoga az által is, hogy az eljárásban figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény R) Cikkének (2) bekezdését és a hatályos törvényi szabályozással ellentétes döntést hoztak.

A Ptk. 4: 178.§ (1) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a gondozó szülő, jelen esetben a kérelmezett azon kógens jogszabályi kötelezettségét, hogy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A zavartalan kapcsolattartás biztosítása azt is jelenti, hogy a gondozó szülő köteles annak tevékeny megzavarásától tartózkodni és tartalmazza annak kötelezettségét is, hogy a gyermek a kapcsolattartásra mind fizikai, mind pszichés szempontból megfelelően felkészíti, továbbá a kapcsolattartási jog megvalósulását biztosítja a jogszabályban előírt tartalommal.

A tisztességes eljáráshoz való joggal összeegyeztethetetlen, ha az érintett felek nem bízhatnak alappal abban, hogy a másik fél a jogszabályoknak megfelelően köteles eljárni. Ennek hiányában pedig az állam tevőleges kötelezettsége keretében a jog-eszköztárával rákényszeríti arra. A

végrehajtási ügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének elfogadása esetén a felek a jogszabályok és a joggyakorlat ellenére nem mérhetnék fel az eljárás által várható eredményt, ezzel a jogbiztonság elve teljes mértékben kiüresedne és megkérdőjeleződne. Szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot az, hogy az eljáró bíróságok a gyakorlatban csonkítják, korlátozzák a kapcsolattartáshoz való jogomat, szülői kötelezettségem teljesítését és ennek következtében a gyermekem alapjogait is.

A Kúria hasonló tárgyban született **Kfv.II.38.269/2019/4.** számú végzése elvi tartalommal rögzíti, hogy *a hatóság nem tagadhatja meg az önhiba vizsgálatát és az indokolt intézkedések megtételét azon az alapon, hogy időközben megváltozott a kapcsolattartás rendje. Ez utóbbi körülménynek a kapcsolattartás pótlása körében lehet csak jelentősége, de a változás nem teszi szükségtelessé a hatósági vizsgálatot.*

Emellett kiemelendő, hogy a Szegedi Járásbíróság és a Szegedi Törvényszék ezirányú döntése gyakorlatilag annulálja az inkriminált időszakban szabályozott, de végre nem hajtott kapcsolattartás szabályozására vonatkozó, a Magyar Állam nevében meghozott Székesfehérvári Törvényszék által jegyzett végzést, amelyre jogszabályi felhatalmazása nincs. Ellenben arra vonatkozóan igenis van felhatalmazása, sőt kötelezettsége lenne, hogy a gyermekem és közötttem való zavartalan kapcsolattartást a jog erejével kényszerítse ki, amelynek jelen döntésével nem tesz eleget.

Mindezek alapján kérem tehát az általam sérelmezett jogerős és végleges végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását, és ezen okból kérem a végzés megsemmisítését.

IV. Egyéb nyilatkozatok

Nyilatkozom, hogy nem kezdeményeztem bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztését.

Nyilatkozom, hogy nem járulok hozzá nevem és személyes adataim nyilvánosságra hozatalához.

Nyilatkozom, hogy személyes érintettségem fennáll, hiszen az eljárásban félként vettem részt.

Nyilatkozom, hogy az ügyben eljárás nincs folyamatban.

Az eljárás az Abtv. 54. § (1) bekezdés alapján illetékmentes.

Székesfehérvár, 2022. szeptember 30.

Tisztelettel:

panaszos

Tanúk:

1. név

cím

a

2. név

cím

ala

